

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ลาว

๑. บัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๒

พระราชโองการแต่งตั้งระเบียบคณะสงฆ์แห่งราชอาณาจักรลาว

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๐๒

พระราชอาณาจักรลาว

พระราชโองการเลขที่ ๑๖๐ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๐๒ แต่งตั้งระเบียบคณะสงฆ์แห่งพระราชอาณาจักรลาว

สมเด็จพระเจ้าศรีสว่างวงศ์ พระมหากษัตริย์แห่งราชอาณาจักรลาวทรงเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรลาว วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๐ เปลี่ยนแปลงไปเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๒ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๙ และ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ ทรงเห็นตามพระราชโองการเลขที่ ๓๖ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๒ ตั้งแต่คณะรัฐบาลแห่งพระราชอาณาจักรลาว

ทรงเห็นตามกฎหมายเลขที่ ๓๕ ลงวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๒ เกี่ยวกับอำนาจการออกกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ทรงเห็นตามราชโองการเลขที่ ๖๒ ลงวันที่ ๘ นาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ จึงออกพระราชโองการฉบับนี้ว่า

มาตรา ๑ สงฆ์ฝ่ายพระพุทธศาสนา คือ ภิกษุและสามเณรซึ่งอยู่ในพระราชอาณาจักรลาวต้องปฏิบัติตามระเบียบฉบับนี้ที่ได้ตั้งขึ้นโดยมีความประสงค์

๑. กำกับให้มีระเบียบพระสงฆ์อันดังกล่าวก่อนเพื่อรักษาระเบียบประเพณี (ศีลครอง) อันถูกต้องนั้นไว้ จัดการอุปฐากรักษาและซ่อมแซมวัดวาอารามทั้งหลาย ทั้งโบราณสถานที่ซึ่งมีลักษณะเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาให้มั่นคงต่อไป

๒. ขยายการศึกษาพระพุทธศาสนาให้กว้างออกไปเพื่อให้พลเมืองภิกษุสามเณรศึกษาความรู้และได้อบรมจิตใจให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นเอกสาร

๓. ฟื้นฟูสมาคมและกิจการเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและส่งเสริมพุทธศาสนโนบายให้เจริญขึ้น

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยสมณะศักดิ์และตำแหน่งสงฆ์

มาตรา ๒ ชั้นยศของพระภิกษุในพระราชอาณาจักร มี ๖ ชั้น ต่อไปนี้ คือ ๑. พระยอดแก้ว ๒. พระลูกแก้ว ๓. พระหลังคำ ๔. พระครู ๕. พรชา ๖. สมเด็จ จะได้ออกพระราชโองการพิเศษเกี่ยวกับการให้ยศพระภิกษุต่อไปตามชั้น ๆ นั้น

มาตรา ๓ บรรพชิตฝ่ายพระพุทธศาสนา คือ ภิกษุสามเณรทั้งหลายในราชอาณาจักรลาว ต้องอยู่ใต้พระบัญชา (มโนธรรมประมุข) ของสมเด็จพระสังฆราชซึ่งพำนักอยู่ในนครหลวงของประเทศ

มาตรา ๔ เขตแขวงหนึ่ง ๆ ในพระราชอาณาจักรฝ่ายพระพุทธศาสนาให้ถือเป็นคณะแขวง แขวงหนึ่ง ๆ นั้น เจ้าอารามแห่งและบรรพชิตฝ่ายพุทธศาสนา คือ ภิกษุสามเณรแห่งคณะแขวงนั้น ๆ ให้อยู่ในความปกครองของเจ้าคณะแขวงนั้น ๆ ซึ่งพำนักอยู่ในวัดใดวัดหนึ่ง แห่งเมืองที่มีโองการแขวงเพื่อทำความติดต่อโดยปกติของเจ้าแขวง เจ้าคณะแขวงอยู่ใต้พระบัญชา (มโนธรรมประมุข) ของสมเด็จพระสังฆราช

มาตรา ๕ วัดวาอารามทั้งหลายที่อยู่ในเขตเมือง (อำเภอ) หนึ่ง ๆ ให้ถือว่าเป็นคณะหนึ่ง ๆ ซึ่งตกอยู่ในความปกครองของเจ้าคณะเมืองขึ้นกับเจ้าคณะแขวงโดยตรง และต้องพำนักอยู่วัดใดวัดหนึ่งแห่งเมืองที่มีโองการเมืองเพื่อติดต่อโดยตรงกับเจ้าเมือง

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยการจัดตั้งตำแหน่งสงฆ์

มาตรา ๘ เมื่อวัดไม่มีเจ้าอธิการวัด เพราะมรณภาพหรือด้วยเหตุอื่น ๆ ให้พระภิกษุที่มีพรรษาแก่กว่าจัดหน้าที่เจ้าอธิการวัดแทน และให้รายงานแจ้งเหตุการณ์ต่อเจ้าคณะตาแสงทราบ เจ้าคณะตาแสงจะได้ออกไปจัดตั้งขึ้นใหม่ภายใน ๓ วัน โดยให้ภิกษุภายในวัดนั้นกับนายบ้านและท้าวขุนในบ้านเป็นผู้คัดเลือกเมื่อมีการจัดตั้งแล้ว ให้เจ้าคณะตาแสงเป็นผู้นำส่ง และคณะเมืองส่งต่อเจ้าเจ้าคณะแขวง โดยให้เจ้าคณะเมืองเจ้าคณะแขวงเป็นผู้นำส่ง

มาตร ๙ เมื่อได้ตกลงกับเจ้าคณะแขวงแล้ว เจ้าคณะแขวงจะเป็นผู้รับเอาหรือไม่รับเอาภิกษุผู้ถูกเลือกขึ้นเป็นอธิการวัด ถ้าเห็นสมควรตั้งแล้วเจ้าคณะแขวงจะได้ออกตราตั้งเจ้าอธิการองค์ใหม่ โดยมีลายเซ็นประทับตราของเจ้าคณะแขวง และลายเซ็นรับรองของเจ้าแขวง ถ้าไม่

เห็นสมควรตั้งเจ้าคณะแขวงจะได้ส่งไปให้เจ้าคณะตาแสงเลือกเองค้ำใหม่ ตามระเบียบที่กล่าวไว้ในมาตราข้างบนนี้

มาตรา ๑๐ การมอบหมายหน้าที่และการถวายใบตราตั้งแก่เจ้าอธิการวัดองค์ใหม่เป็นหน้าที่ของเจ้าคณะตาแสง พร้อมด้วยตาแสงและนายบ้านนั้น

มาตรา ๑๑ เมื่อคณะตาแสงใด หากขาดเจ้าคณะให้ตาแสงรายงานต่อเจ้าเมืองโดยทันที และให้เจ้าเมืองแจ้งเหตุการณ์ให้เจ้าคณะเมืองทราบโดยด่วน เจ้าคณะเมืองเมื่อได้ตกลงกับเจ้าเมืองแล้ว ให้นำประชุมเจ้าอธิการวัดทั้งหลายในคณะตาแสงที่เกี่ยวข้องนั้น พร้อมทั้งตาแสงและนายบ้าน เพื่อทำการเลือกตั้งเจ้าคณะตาแสงองค์ใหม่ เมื่อเลือกตั้งแล้ว เจ้าคณะเมืองจะได้รายงานต่อเจ้าคณะแขวงโดยให้เจ้าเมืองและเจ้าแขวงลงความเห็นก่อนแล้วส่งต่อไป

มาตรา ๑๒ เมื่อได้ตกลงกับเจ้าแขวงแล้ว เจ้าคณะแขวงจะเป็นผู้รับหรือไม่รับตั้งพระภิกษุที่เลือกมานั้นขึ้นเป็นเจ้าคณะตาแสง ถ้าเห็นสมควรตั้งแล้ว จะได้ออกใบตราตั้งให้เจ้าคณะตาแสงตาแสงองค์ใหม่โดยมีลายเซ็นและประทับตราของเจ้าคณะแขวง และลายเซ็นของเจ้าแขวงถ้าไม่เห็นสมควรตั้งให้เจ้าคณะแขวงเลือกตั้งใหม่ตามระเบียบที่กล่าวไว้ในมาตราก่อน

มาตรา ๑๓ การมอบหมายหน้าที่และการถวายตราตั้งแก่เจ้าคณะตาแสงองค์ใหม่เป็นหน้าที่ของเจ้าคณะเมืองผู้รับแทน โดยให้เจ้าเมืองหรือผู้แทนเจ้าเมืองเป็นผู้จัดการช่วย ผู้แทนเจ้าเมืองนั้น และต้องมีข้าราชการการเมืองผู้หนึ่งหรือตาแสง

มาตรา ๑๔ ให้เจ้าคณะตาแสงทั้งหลายในเมืองหนึ่ง ๆ เป็นผู้เลือกตั้งเจ้าคณะเมือง โดยให้เจ้าคณะแขวงเป็นหัวหน้าในการเลือกตั้งและให้เจ้าเมืองเป็นผู้จัดการช่วย

มาตรา ๑๕ เมื่อได้ตกลงกับเจ้าแขวงแล้ว ให้เจ้าคณะแขวงเป็นผู้ลงความเห็น ว่า ควรหรือไม่ควรรับตั้งภิกษุผู้ถูกเลือกมาเป็นเจ้าคณะเมือง ถ้ารัฐมนตรีกระทรวงธรรมการรับเอาเจ้าคณะเมืองรูปนั้นแล้ว สมเด็จพระสังฆราชจะได้ออกใบตราตั้งให้เจ้าคณะเมืองรูปนั้น โดยมีลายเซ็นรับรองของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ ถ้าไม่เห็นสมควรให้เลือกใหม่

มาตรา ๑๖ การมอบหน้าที่และถวายตราตั้งให้เจ้าคณะเมืององค์ใหม่เป็นหน้าที่ของเจ้าคณะแขวงหรือผู้แทนโดยตรง โดยให้เจ้าคณะแขวงและผู้แทนเป็นผู้จัดการช่วย

มาตรา ๑๗ เจ้าคณะแขวงเป็นหัวหน้าเจ้าคณะเมืองทั้งหลายในแขวงนั้น ๆ เป็นผู้เลือกตั้ง การเลือกนี้จะทำได้โดยการใส่ซองปิดแล้วประทับตราครั้ง โดยให้เจ้าคณะเมืองทั้งหลายซึ่งเป็นผู้จัดการเลือกนั้นส่งให้ก็ได้เจ้าคณะแขวงจะส่งบันทึกการเลือกตั้งและความเห็นของตนเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ

มาตรา ๑๘ สมเด็จพระสังฆราชเป็นหน้าที่ของเจ้าคณะแขวงในราชอาณาจักรเป็นผู้คัดเลือก จากจำนวนพระภิกษุที่รัฐมนตรีว่าการเสนอ การเลือกตั้งกระทำเป็นหน้าที่ใส่ซองและ

ประทัตตราครั้ง โดยให้เจ้าคณะแขวงทั้งหลายเป็นผู้นำส่งเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการเป็นผู้จัดการเลือกตั้งนั้นก็ได้ มาตรา ๒๐ การแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราช จะออกเป็นพระราชโองการ โดยการนำเสนอของคณะรัฐบาลการมอบหน้าที่และการทูลถวายสมเด็จพระสังฆราชเป็นราชการของพระเจ้าแผ่นดิน โดยให้รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้จัดการสนอง

มาตรา ๒๑ บรรดาเจ้าคณะที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คือสมเด็จพระสังฆราช เจ้าคณะแขวง เจ้าคณะเมือง เจ้าคณะตาแสงและเจ้าอธิการวัด ให้เลือกตั้งจากภิกษุที่มีสมณะศักดิ์ต่อไปนี้คือ พระยอดแก้ว พระลูกแก้ว พระหลักคำ พระครู พระราชา พระสมเด็จ เมื่อขาดพระภิกษุที่มีสมณะศักดิ์สูงเพื่อรับหน้าที่คณะ ให้ภิกษุที่มีสมณะศักดิ์ตามคุณสมบัติดังนี้ ๑. ให้ได้ปริญญาบัตรอุดมศึกษาสำหรับพระสังฆราช ๒. ให้ได้ปริญญาบัตรมัธยมศึกษาปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรมัธยมต้น สำหรับเจ้าคณะเมือง ตาแสงและเจ้าอธิการ

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยหน้าที่ของภิกษุสามเณรและเจ้าคณะ

มาตรา ๒๒ พระภิกษุสามเณรทุกคนต้องปฏิบัติตามพระธรรมวินัยและระเบียบสงฆ์ ทั้งให้สวดพระพุทธรวณะและช่วยหน้าที่การงานของอธิการวัด มิฉะนั้นจะได้รับโทษตามระเบียบสงฆ์ และพระวินัย

มาตรา ๒๓ เจ้าอธิการวัด ต้องควบคุมโรงเรียนของตนที่อยู่ในวัดให้ดำเนินไปด้วยดี โดยให้เด็กน้อยในบ้านใกล้เคียงนั้นมาศึกษาเล่าเรียนหนังสือลาว เลข และพงสาวดารลาวการส่วนนี้ เจ้าอธิการวัดมอบให้ภิกษุองค์ใดองค์หนึ่งซึ่งเจ้าหน้าที่รับรู้แล้วสอนแทนก็ได้

มาตรา ๒๔ เจ้าอธิการวัดเป็นผู้รับผิดชอบต่อเจ้าคณะสงฆ์ที่มีตำแหน่งสูงกว่าตนในการต่าง ๆ ดังนี้

๑. การปฏิบัติตามระเบียบประเพณี (ฮัตครอง) ของพระพุทธศาสนาและพระธรรมตามปกติ

๒. ความเรียบร้อยของพระภิกษุสามเณร นักเรียนวัดและญาติโยมที่มาพักในวัดของตน

๓. ความสะอาด เรียบร้อย การรักษาและปฏิสังขรณ์สรรพสิ่งในวัด คือที่ดิน โบสถ์ กุฏิ พระพุทธรูปและสิ่งอื่น ๆ ที่เป็นครุภัณฑ์ เมื่อตนไม่มีอำนาจและพาหนะเพียงพอเพื่อจัดการตามหน้าที่ และความรับผิดชอบดังกล่าวมาข้างต้นนี้ในสถานจัดเข้าช่วยเหลือจากพ่อบ้านตาแสง หรือผู้มีอำนาจ (อาญาสิทธิ์) สูงกว่านั้นก็ได้

มาตรา ๒๕ เจ้าอธิการวัดต้องปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าคณะผู้มีตำแหน่งสูงกว่าและตามรายงานทุก ๆ ๑ เดือน ต่อเจ้าคณะตาแสงดังต่อไปนี้ ๑. ผลการศึกษาในวัดของตน ๒. ความประพฤติของบรรพชิตและการกระทำผิดของพระภิกษุสามเณรต่อพระวินัย และกฎหมายบ้านเมือง ๓. การบวช การสึกและการมรณะและการกระทำผิดของพระภิกษุสามเณรต่อพระวินัย และกฎหมายบ้านเมือง ๔. การบวช การสึกและการมรณภาพแห่งบรรพชิต ๕. ภิกษุสามเณรวัดอื่นอยู่ในวัดของตน ๖. บรรพชิตในวัดของตนย้ายไปอยู่วัดอื่น ๖. การทุจริตของวัดพระพุทธรูปและสิ่งอื่น ๆ ที่เป็นของสงฆ์ ๗. การพบเห็นหรือการเสียหายแห่งพระพุทธรูปและเจดีย์และสิ่งอื่น ๆ อยู่ใดก็ตาม

มาตรา ๒๖ เจ้าคณะตาแสงต้องกำกับ

๑. ให้เจ้าอธิการวัดและภิกษุสามเณรในคณะของตนปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าคณะของตนปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าคณะผู้มีตำแหน่งสูงกว่าตน

๒. ให้เจ้าอธิการวัดและภิกษุสามเณรคณะของตนปฏิบัติตามพระธรรมวินัยและระเบียบสงฆ์ฉบับนี้ต้องออกไปตรวจ ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในคณะของตนเพื่อตรวจตราโรงเรียน วัด การศึกษาของพระภิกษุสามเณรและรักษาทรัพย์สิ่งของสงฆ์ต้องรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเจ้าอธิการวัดทั้งหลายนั้นไปเสนอต่อเจ้าคณะเมืองของตน

มาตรา ๒๗ เจ้าคณะตาแสงต้องมีบัญชีรายชื่อวัดและภิกษุสามเณรทั้งหลายซึ่งอยู่ในคณะของตน บัญชีนี้ต้องให้ตรงกับกับบัญชีตาแสงเมื่อภิกษุใดรูปหนึ่งในคณะของตนกระทำ ความผิดอย่างใดอย่างหนึ่ง เจ้าคณะตาแสงต้องรายงานไปให้คณะเมืองทราบ และเสนอความเห็นของตนในการที่จะควรจัดการต่อไปนั้นไว้ด้วย

มาตรา ๒๘ หนังสือของเจ้าคณะตาแสงมีไปถึงเจ้าคณะเมืองนั้นจะต้องจัดส่งไปตามทางราชการ คือ ตาแสงส่งไปให้เจ้าเมือง

มาตรา ๒๙ เจ้าคณะเมืองเป็นผู้แทนเจ้าคณะแขวงอยู่ในเมืองนั้น เจ้าคณะเมืองเป็นผู้บังคับเจ้าคณะตาแสงและเจ้าอธิการกับทั้งพระภิกษุสามเณรทั้งหลายอยู่ในเมืองนั้น โดยอยู่ในความตรวจตราเจ้าคณะเมือง

มาตรา ๓๐ เจ้าคณะเมืองต้องมีบัญชีรายชื่อวัด และรายชื่อของพระภิกษุสามเณรของตน บัญชีฉบับนี้ต้องให้ถูกต้องกับบัญชีเจ้าเมือง เจ้าคณะเมืองต้องมีนายาบัตรหัวขั้วอีกด้วย

มาตรา ๓๑ เจ้าคณะเมืองต้องบังคับให้เจ้าคณะตาแสงเสนอข้อความทุกประการที่เกี่ยวข้องด้วยวัด ภิกษุ สามเณร หรือเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ (ศีลครอง) มาให้ตนรู้ เจ้าคณะเมืองต้องเสนอข้อความที่สำคัญทุกประการซึ่งเกิดขึ้นในคณะของตนนั้นต่อเจ้าคณะแขวง แล้วต้องแสดงความเห็นของตนที่ควรเขียนไว้ด้วย ถึงเวลาเจ้าคณะเมืองต้องไปตรวจดูทุกคณะตาแสงทุกวัด ทุกโรงเรียนวัดซึ่งอยู่ในเมืองของตนเพื่อดูแลความเรียบร้อยและความรู้ความต้องการของวัดและ โรงเรียน

มาตรา ๓๒ หนังสือของเจ้าคณะเมืองส่งไปให้เจ้าคณะแขวงนั้น จะได้จัดส่งไปทางราชการ โดยเจ้าเมืองส่งให้เจ้าแขวงเพื่อนำส่งเจ้าคณะแขวง

มาตรา ๓๓ เจ้าคณะแขวงเป็นผู้ปกครองสูงสุด อยู่ในหมวดคณะสงฆ์ทั้งหลายที่ขึ้นกับแขวงนั้น เจ้าคณะแขวงเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าคณะเมืองเจ้าคณะตาแสง เจ้าอธิการวัด และภิกษุสามเณรที่อยู่ในแขวงนั้น ด้วยความพร้อมเพรียงกับเจ้าคณะแขวง โดยออกไปตรวจดูเอง หรือให้ผู้อื่นแทนไป หรือเขียนหนังสือไป

มาตรา ๓๔ เจ้าคณะแขวงจะต้องมีบัญชีจดชื่อวัดกับทั้งพระภิกษุสามเณรทั้งหลายที่อยู่ในแขวงของตน บัญชีนี้ต้องให้ถูกต้องกับบัญชีเจ้าแขวง

มาตรา ๓๕ เจ้าคณะแขวงต้องบังคับเจ้าคณะเมืองของตนทุกรูปเสนอข้อความทุกอย่างที่เกี่ยวกับวัดพระภิกษุสามเณรและระเบียบการปฏิบัติตามประเพณี (ฮิตครอง) ในคณะเมืองมาให้ตนทราบ เจ้าคณะแขวงต้องเสนอเหตุการณ์อันสำคัญ ขึ้นในแขวงตนเองไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการแล้วต้องเสนอความเห็นของตนที่เสนอจะจัดการต่อไปนั้นไว้ด้วย โดยให้เจ้าขอเป็นผู้นำส่ง

มาตรา ๓๖ หนังสือเจ้าคณะแขวงมีไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ จะได้จัดส่งไปทางราชการโดยเจ้าแขวงนำส่ง

มาตรา ๓๗ ราชการจะได้ทูลถวายตราประทับจำเพาะเป็นเครื่องหมายตำแหน่งแต่สมเด็จพระสังฆราช ถวายแก่เจ้าคณะแขวง เจ้าคณะเมือง เจ้าคณะตาแสงเพื่อไว้ประทับหนังสือราชการ เมื่อตนเซ็นลงนามนั้น

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยการอุปสมบทในพระพุทธศาสนา

มาตรา ๓๘ ผู้ใดไม่ถึง ๑๐ ปีบริบูรณ์ห้ามมิให้บวชเป็นสามเณร ผู้ใดอายุไม่ถึง ๒๐ ปีบริบูรณ์ห้ามมิให้บวชเป็นภิกษุ

มาตรา ๓๙ ห้ามมิให้ผู้ใดแม้อายุ ๑๘ ปี อยากจะบวชเป็นสามเณรแล้ว ต้องให้พ่อแม่ของตนพาไปหาเจ้าอธิการวัดที่ตนจะบวชนั้น ถ้าผู้นั้นไม่มีพ่อแม่ก็ต้องให้นายบ้าน หรือตาแสงพาไปหาเจ้าอธิการที่ตนจะบวชนั้น นายบ้านต้องยืนยันพ่อแม่และภริยาของผู้จะบวชต่อเจ้าอธิการวัดเมื่อบวชได้ ๒ ปีแล้ว สามเณรทุกรูปต้องอ่านและเขียนหนังสือลาวได้ เมื่อบวชแล้วสามเณรรูปนั้นไม่เอาใจใส่ในการเรียนหนังสือวิชาอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว เจ้าอธิการวัดต้องรายงานสำหรับกองประชุมสำหรับลงโทษสงฆ์ที่จะได้ลงโทษสามเณรรูปนั้นตามฐานะอันควร

มาตรา ๔๐ บุคคลใดอายุ ๑๘ ปี หรือเกิน ๑๘ ปีขึ้นไป อยากจะบวชเป็นสามเณรหรือพระภิกษุ ต้องขออนุญาตเจ้าเมืองก่อน ตัวอย่างใบอนุญาตได้ติดไว้พระราชโองการฉบับนี้

มาตรา ๔๑ เจ้าเมืองทั้งหลายต้องอนุญาตให้บวชเฉพาะผู้ที่บวชถูกต้องด้วยลักษณะแจ้งดังต่อไปนี้

๑. ให้เสนอด้วยอาญาสิทธิ์ในตาแสงว่า เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงดีและมีที่อยู่ในตาแสงนั้นอย่างน้อย ๓ เดือน เป็นต้นไป

๒. ให้บริสุทธิ์ด้วยร่างกายและจิตใจและไม่มีโรคภัยอย่างใดอย่างหนึ่ง

๓. ให้ถูกต้องตามลักษณะ ๓๘ และ ๔๐ ตามที่ได้บัญญัติไว้ข้างบนนี้

๔. แสดงให้เห็นว่าตนมีความรู้ดังต่อไปนี้

ก. สำหรับผู้ที่บวชเป็นสามเณร ต้องให้รู้ศีล ๑๐ และปัจเจกขณะทั้ง ๔ คือ ๑.ธาตุปัจเจกขณะ ๒.ปฏิภูมปัจเจกขณะ ๓.ตังขณิกปัจเจกขณะ ๔.อดีตปัจเจกขณะ

ข. สำหรับผู้จะบวชเป็นภิกษุ นอกจากจะรู้ที่กล่าวมาจะต้องรู้ศีล ๔ ดังต่อไปนี้ ๑.ปาฏิโมกขสังวรศีล ๒.อินทริยสังวรศีล ๓.อาชีวนปาริสุทธิศีล ๔.ปัจเจกสันนิสิตศีล

ความรู้สำหรับผู้ที่จะบวชเป็นสามเณรดังกล่าวไว้ในข้อ ก. เป็นหน้าที่ของเจ้าคณะตาแสงเป็นผู้สอบสำหรับผู้ที่บวชเป็นภิกษุ เป็นหน้าที่ของเจ้าคณะเมืองเป็นผู้สอบให้ใบรับรอง และรับผิดชอบ บรรดาเจ้าเมืองทั้งหลายจะเป็นผู้รับผิดชอบในการออกใบอนุญาต ซึ่งเห็นว่าผิดกฎหมายหรือว่าไม่ถูกต้องที่ตนได้ออกให้

มาตรา ๔๒ ภิกษุจะมีสิทธิ์เป็นอุปัชฌาย์ บวชสามเณร ได้ก็มีแต่เจ้าอธิการวัดและผู้มีตำแหน่งสูงกว่าเจ้าอธิการวัดขึ้นไป (คือเจ้าคณะตาแสง เจ้าคณะเมือง เจ้าคณะแขวง ฯลฯ และมีสิทธิ์บวชเป็นอุปัชฌาย์ ก็มีแต่เจ้าคณะตาแสงและภิกษุที่มีตำแหน่งสูงกว่าเจ้าคณะตาแสงขึ้นไป)

มาตรา ๔๓ ภิกษุผู้มีสิทธิ์ เป็นอุปัชฌาย์บวชสามเณรและภิกษุนั้นต้องรับเอาคนเข้าบวชที่มีใบอนุญาตซึ่งเจ้าเมืองทำให้เท่านั้น

มาตรา ๔๔ ภิกษุรูปใดหากรับเอาคนเข้าบวชซึ่งไม่มีใบอนุญาตของเจ้าเมืองดังกล่าวไว้ในมาตรา ๔๐ ดังกล่าวนี้อีก ภิกษุนั้นจะต้องได้รับโทษจากคณะสงฆ์

มาตรา ๔๕ พิธีบวชของภิกษุสามเณรต้องกระทำให้ถูกต้องตามระเบียบประเพณีของพระพุทธศาสนาหินยาน ซึ่งนับถือกันอยู่ในพระราชอาณาจักร

มาตรา ๔๖ เมื่อพร้อมเพรียงกันกับเจ้าแขวงแล้ว ให้เจ้าคณะแขวงเป็นผู้อนุญาตสึก เจ้าแขวงจะใดแจ้งให้เจ้าเมืองผู้ออกใบอนุญาตให้บวชก่อนนั้นทราบ

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยหนังสือสำหรับตัวพระภิกษุสามเณร

มาตรา ๔๗ ภิกษุรูปใดเป็นอุปัชฌาย์ในการบวชให้ผู้มีอายุ ๑๘ ปี หรือเกินกว่า ๑๘ ปี ขึ้นไปนั้นเมื่อสำเร็จการบวชแล้ว ต้องเอาใบฉายาบัตรที่ทางราชการบวชใหม่ไว้เป็นค้ำหนังสือสำหรับตัว ฉายาบัตรนี้สำหรับทำให้พระภิกษุหรือสามเณรทุกรูปซึ่งมีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป

มาตรา ๔๘ เมื่อฉายาบัตรของภิกษุสามเณรรูปใดเสียหาย หรือขาดสลายไป และถ้าว่าเจ้าอธิการของตนหากทำใบรับรอง (ใบยืนยันเป็นหลักฐานให้แล้ว) อุปัชฌาย์ผู้บวชภิกษุสามเณรนั้น ต้องทำฉายาบัตรให้ใหม่ ถ้าว่าอุปัชฌาย์รูปใดบวชภิกษุสามเณรนั้นหากถึงมรณภาพไปแล้ว ก็ให้เจ้าคณะตาแสง (ที่ภิกษุหรือสามเณรได้บวชนั้น) ทำฉายาบัตรให้ใหม่

หมวดที่ ๖

ว่าด้วยการย้ายที่ของพระภิกษุสามเณร

มาตรา ๔๙ เมื่อภิกษุสามเณรรูปใดย้ายจากวัดของตนไปอยู่วัดอื่น โดยเด็ดขาด เจ้าอธิการวัดต้องลงวันที่ภิกษุสามเณรรูปนั้นจากวัดของตนไปและลงชื่อวัดซึ่งพระภิกษุสามเณรจะไปอยู่ใหม่ดังกล่าวแล้วไปให้เจ้าคณะตาแสงทราบ เจ้าคณะตาแสงจะได้รายงานไปยังคณะเมืองต้องทำบัญชีให้ถูกต้องตามมาตรา ๓๐

มาตรา ๕๐ ภิกษุสามเณรรูปใดจะเดินทางไปราชอาณาจักรชั่วคราวต้องถือฉายาบัตรของตนไปด้วยเสมอภิกษุสามเณรรูปใดจะออกจากเขตแขวงหนึ่ง ๆ ไปสู่ที่อื่นในพระราชอาณาจักรชั่วคราวหรือเด็ดขาดก็ดี ต้องแจ้งต่อเจ้าคณะเมืองและเจ้าเมืองท้องถิ่นของตนให้รู้ล่วงหน้าเสียก่อน และต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของตำรวจสันติบาล

มาตรา ๕๑ ถ้าภิกษุสามเณรรูปใดอยากจะออกไปประเทศอื่น ๆ เพื่ออยู่ชั่วคราวหรือเด็ดขาดก็ดี ต้องมีหนังสือเดินทางแต่ต่างประเทศ หรือหนังสืออื่น ๆ ซึ่งบัญญัติไว้ในข้อบังคับตำรวจสันติบาลประจำตัวเสมอ

มาตรา ๕๒ เมื่อภิกษุสามเณรมาแต่ต่างประเทศ หากมาพักอาศัยอยู่วัดใดวัดหนึ่ง เด็ดขาดก็ตามหรือชั่วคราวก็ตาม ต้องเข้าไปเสนอตัวต่อด้านนั้น โดยให้พระภิกษุสามเณรลาวรูปใดรูปหนึ่งค้ำประกัน แต่ต้องได้รับความเห็นจากเจ้าคณะแขวงและเจ้าแขวงเสียก่อนและโดยมีเหตุผลเพียงพอเพื่ออนุญาตให้พักอาศัย

หมวดที่ ๗

ว่าการลงโทษ

มาตรา ๕๓ ภิกษุสามเณรทำผิดประเพณีทางศาสนาจะได้รับโทษดังกล่าวไว้ในพระวินัย

มาตรา ๕๔ (๑) เมื่อพระภิกษุสามเณรทำผิดอย่างหนักต่อจารีต ประเพณี หรือไม่ฟังคำอาญาสิทธิ์ชั้นสูง ภิกษุสามเณรจะได้รับชำระต่อหน้ากองประชุมลงโทษสงฆ์ (คณะพระวินัยธร) ในคณะตาสงใดได้ตั้งกองประชุมลงโทษสงฆ์ไว้กองหนึ่งซึ่งมีหัวหน้าและคณะกรรมการ (ขาประชุม) ดังต่อไปนี้

- เจ้าคณะตาสง..... เป็นประธาน
- เจ้าอธิการวัดแห่งวัดซึ่งนักบวชรูปนั้นถูกกล่าวหา.....เป็นกรรมการ (ขาประชุม)
- ภิกษุ ๒ รูป เป็นกรรมการ (ขาประชุม)
- ตาสงท้องถิ่น..... เป็นกรรมการ (ขาประชุม)
- คฤหัสถ์ผู้หนึ่งเป็นมหาหรือนักธรรม ถ้าไม่มีให้เอาคฤหัสถ์ผู้รู้จักวินัยก็ได้.....เป็น

กรรมการ เมื่อกองประชุมลงโทษ คณะตาสงพิจารณากระทำความผิดสมควรในสถานใดแล้ว ผู้เป็นหัวหน้าต้องนำความเห็นนั้น ไปเรียนยังเจ้าคณะเมืองที่จะเป็นผู้ตกลงอย่างเด็ดขาด ถ้าว่าโทษที่ลงนั้นถึงสถานบังคับให้ลาสิกขาแล้วเจ้าคณะเมืองต้องนำสำนวนคดีส่งขึ้นศาลสงฆ์ ของคณะเมือง (ที่คณะตาสงขึ้นด้วยนั้น) พิจารณาต่อไป

(๒) เมื่อเจ้าคณะซึ่งมีตำแหน่งสูง ถ้ากระทำความผิดเช่นนั้น เช่นเจ้าอธิการวัด เจ้าคณะตาสง เจ้าคณะเมือง เจ้าคณะแขวง ให้ส่งภิกษุที่กระทำความผิดนั้นให้ศาลสงฆ์ลงความเห็น ให้คณะวินัยธร (กองประชุมลงโทษสงฆ์) ตัดสินฐานะเป็นศาลสงฆ์ดังต่อไปนี้

๒.๑ เจ้าอธิการวัดและเจ้าคณะตาสงส่งให้ศาลชั้นหนึ่งเป็นศาลเจ้าเป็นคณะเมือง

๒.๒ เจ้าคณะเมืองส่งให้ศาลชั้นสองเป็นศาลเจ้าคณะเมือง

(๓) ในคณะเมืองใดได้ตั้งคณะศาลสงฆ์ไว้ศาลหนึ่ง ซึ่งมีหัวหน้าและคณะกรรมการดังต่อไปนี้

- เจ้าคณะเมือง.....เป็นหัวหน้า
- เจ้าคณะเมืองหรือผู้แทนของเจ้าเมือง.....เป็นกรรมการ
- คฤหัสถ์ผู้หนึ่งเป็นมหาหรือนักธรรม ถ้าไม่มีให้เอาคฤหัสถ์ผู้รู้จักวินัยก็ได้

เป็นกรรมการ เมื่อศาลสงฆ์ของคณะเมืองพิจารณาเห็นสมควร จะลงโทษในสถานใดแล้ว ผู้เป็น

หัวหน้าต้องนำความเห็นนั้น พร้อมด้วยสำนวนคดีเรียน ไปยังเจ้าคณะแขวง เจ้าคณะแขวงเมื่อปรึกษาหารือกับเจ้าคณะแขวงจะได้ตกลงในการจะลงโทษบรรพชิตที่ทำผิดนั้นตามสมควร

(๔) ศาลสงฆ์ชั้นที่สองประกอบด้วยหัวหน้าเป็นประธาน พร้อมด้วยกรรมการดังต่อไปนี้

-เจ้าคณะแขวงประจำแขวงนั้น ๆ (หรือเมื่อหากเจ้าคณะเจ้าคณะแขวงถูกกล่าวหาโทษแล้ว ต้องเป็นเจ้าคณะแขวงที่กล่าวหาโทษแล้ว ต้องเป็นเจ้าคณะแขวงที่ถูกแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ)เป็นหัวหน้า

-เจ้าคณะแขวงหรือตัวแทนเจ้าคณะแขวง.....เป็นกรรมการ

-ภคฤหบดีผู้เป็นมหาหรือนักธรรม ถ้าไม่มีเอาภคฤหบดีผู้รู้จักวินัยก็ได้.....เป็นกรรมการ

มาตรา ๕๕ ถ้าการกระทำผิดต่อระเบียบประเพณี (ศีตครอง) พระพุทธศาสนา หากเป็นการกระทำผิดกฎหมายอาญาลาวด้วย ให้อาญาสิทธิซึ่งเป็นเจ้าเมือง เจ้าแขวงหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการส่งพระภิกษุสามเณรที่กระทำผิดขึ้นศาลบ้านเมืองที่มีอำนาจชำระ

มาตรา ๕๖ เมื่อภิกษุสามเณรรูปใดถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดอาญาแล้ว และเมื่อหาความผิดนั้นหากพิสูจน์ให้เห็นเป็นจริง อาญาสิทธิต้องแจ้งให้อธิการวัดของภิกษุหรือสามเณรนั้นทราบ และถ้าว่าการฟ้องร้องคดีศาลดำเนินไปแล้ว ศาลสงฆ์จะต้องออกคำสั่งให้ภิกษุหรือสามเณรนั้นลาสิกขาโดยทันที

มาตรา ๕๗ การลาสิกขาต้องจัดตามระเบียบประเพณีของพระพุทธศาสนา ถ้าเป็นพระภิกษุ ให้เจ้าคณะผู้มีอำนาจตำแหน่งสูงกว่าตนสั่งให้ ถ้าเป็นสามเณรให้อธิการวัดสั่งให้นายบัตร์ของบรรพชิตที่ถูกบังคับให้สึก (หรือสึกธรรมดา) ต้องยึดถือกลับคืน เจ้าคณะตาแสงหรืออธิการวัดต้องลงวันที่ที่ผู้นั้นสึกในนายบัตร์แล้วส่งให้เจ้าเมือง

มาตรา ๕๘ ภิกษุหรือสามเณรรูปใดที่ถูกสึกในสถานผิดต่อระเบียบประเพณี (ศีตครอง) หรือถูกสึกด้วยมาตรา ๗๘ แห่งกฎหมายอาญาลาวจะกลับมาบวชใหม่ไม่ได้เด็ดขาดเมื่อห้ามปรามไว้ดังนี้แล้ว ถ้าไม่ฟังยังขึ้นบวชใหม่หรือพยายามบวชใหม่ จะต้องได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือนถึง ๒ ปี ที่กล่าวไว้ในมาตราข้างบนนี้

มาตรา ๕๙ ผู้ที่ถูกไล่ให้ลาสิกขา คือ ๑.ภิกษุนั้นดื่มสุราหรือสูบบุหรี่ ๒.ภิกษุครองผ้าโดยไม่ได้อบตามประเพณี และจะยังได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๒ ปี เหมือนที่กล่าวไว้ในมาตรา ที่ ๗๘ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

มาตรา ๖๐ บรรพชิตรูปใดหรือภคฤหบดีคนใดอยากที่จะสร้างวัดต้องทำเรื่องราวไปยังรัฐมนตรีกระทรวงธรรมการ โดยให้เจ้าเมืองท้องถิ่นเป็นผู้นำส่งให้เมื่อได้รับคำอนุญาตในเวลาใด

เจ้าเมืองต้องสืบสวนทันทีเพื่อให้รู้ว่า ๑.การสร้างใหม่นั้นจะจำเป็นสำหรับท้องถิ่นนั้นหรือไม่ ๒. อุบาสกอุบาสิกาจะช่วยเหลือเจ้าศรัทธานั้นมีจำนวนเพียงพอหรือไม่ และมีเงินเพียงพอจะสร้างวัดสำเร็จหรือไม่ ๓.ราษฎรที่จะสร้างวัดนั้น จะบำรุงรักษาวัดและอุปัฏฐากภิกษุสามเณรที่อยู่ในวัดนั้นได้หรือไม่ เมื่อสืบสวนแล้ว เจ้าเมืองต้องนำคำขออนุญาตสร้างวัดพร้อมด้วยความเห็นของตน และเจ้าเมืองส่งไปยังเจ้าแขวง เจ้าแขวงจะได้นำคำขออนุญาตส่งไปยังรัฐมนตรีกระทรวงธรรมการ โดยส่งความเห็นของตัวเองและความเห็นของเจ้าคณะแขวงไปด้วย

มาตรา ๖๑ การอนุญาตให้สร้างวัด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงพระราชทานอนุญาตให้ ตามความเห็นของรัฐมนตรีกระทรวงธรรมการ

มาตรา ๖๒ การอนุญาตซ่อมแซมวัดที่ทรุดโทรมไป หรือสร้างเจดีย์องค์ใหม่ขึ้นหรือถาวรวัตถุลงในที่ดินของวัด เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการจะเป็นผู้อนุญาตให้เมื่อได้รับความเห็นของเจ้าคณะแขวงเจ้าแขวงและความเห็นของกรมรักษาโบราณสถานแล้ว

หมวดที่ ๘

บทบัญญัติสุดท้าย

มาตรา ๖๓ เพื่อจัดให้มีเอกภาพในพระพุทธศาสนาและระเบียบวินัยจึงได้แต่งตั้งคณะที่ปรึกษาศาสนาขึ้นเพื่อเป็นที่ปรึกษาของรัฐมนตรีกระทรวงธรรมการคณะหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยสมเด็จพระสังฆราชและสมาชิกอีก ๔ รูป คัดเลือกเอาโดยเจ้าคณะแขวงทั้งหลายเป็นผู้เลือก ในจำนวนเจ้าคณะแขวงและภิกษุผู้มีคุณวุฒิเพียงพอ เพื่อสมัครรับตำแหน่งเจ้าคณะแขวงได้นั้น สมาชิกที่ปรึกษาศาสนาจะถูกแต่งตั้งให้ปฏิบัติภารกิจโดยเฉพาะทางด้านติดต่อ ด้านสื่อข่าว ด้านตรวจตรา โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการเป็นผู้มอบหมายสมาชิกและคณะที่ปรึกษาศาสนาจะตั้งขึ้นโดยพระราชโองการและการเสนอของรัฐมนตรีกระทรวงธรรมการ

มาตรา ๖๔ ให้ยกเลิกบทบัญญัติในพระราชโองการทั้งมวลที่มีมาแต่ก่อน อันว่าด้วยระเบียบสงฆ์แห่งพระราชอาณาจักรลาว

มาตรา ๖๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการจะได้เป็นผู้ออกกฎกระทรวง วางระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับพระราชโองการฉบับนี้

มาตราที่ ๖๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ จะได้เป็นผู้ปฏิบัติตามกฎบัญญัติแห่งพระราชโองการฉบับนี้

ทำที่พระราชวังหลวงพระบาง หลวงพระบาง

เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๐๒

ลงพระนาม

(พระบาทสมเด็จพระเจ้ามหาจักรีบรมราชูปถัมภ์)

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(สุย ชนะนิกร)

นายรัฐมนตรี, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการแผนผัง, โยธาธิการ

สังคมศาสตร์, สาธารณสุขและยุติธรรม

ลงนาม

(พระยากระษัย สุวรรณวงษ์)

แทนรองนายกรัฐมนตรี, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย, และกรรมการ

(ท้าวเลื่อม)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและเศรษฐกิจ

ข้อสังเกต พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับนี้มีลักษณะให้อำนาจแก่คณะสงฆ์มากทีเดียว
และพระภิกษุสามเณรที่ทำผิดอาจถูกจำคุกตั้งแต่ ๘ เดือนถึง ๒ ปี

ภาคผนวก ข.
ธรรมนูญปกครองสงฆ์ลาว
 (ฉบับดัดแปลงแก้ไข พ.ศ.๒๕๔๗)
 จัดพิมพ์โดย
 องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว
 พ.ศ. ๒๕๔๗

บทที่ ๑
บทบัญญัติทั่วไป

มาตรา ๑ ธรรมนูญการปกครองสงฆ์ได้วางหลักการ ระเบียบการ และการจัดตั้ง ปกครองสงฆ์ซึ่งมีภาระบทบาท และหน้าที่รวบรวมความสามัคคี และการศึกษาพระสงฆ์สามเณร พุทธศาสนิกชนทุกเผ่า โดยเอาพระธรรมวินัย ระเบียบกฎหมาย จารีตประเพณี สมทบเข้ากับผล ขยายทุกเขตในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นเอกภาพของการเชื่อถือ การปฏิบัติให้เหมาะสมกับกา ละโอกาส

มาตรา ๒ พระสงฆ์สามเณร พ่อขาว แม่ขาว และญาติโยมบรรดาเผ่าผู้มีเลื่อมใสใน พระพุทธศาสนามีจิตใจเสียสละสูงเอาตนเข้ามาบวช เพื่อปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธองค์ เว้น การทำความชั่ว สั่งสมความดี และชำระจิตใจของคนให้ผ่องใส โดยถือเอาศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็น ยอดคำสอนของพระพุทธองค์เป็นหลักในการปฏิบัติเพื่อความสุข และผลประโยชน์ของส่วนรวม ตามพระเพณีสงฆ์

มาตรา ๓ พระสงฆ์ต้องรักษาศีล ๒๒๗ ข้อ สามเณรต้องรักษาศีล ๑๐ ข้อ พ่อขาว แม่ ขาวต้องรักษาศีล ๘ อย่างเคร่งครัด เพื่อสัจวรกาย วาจา ใจให้อยู่พระธรรมวินัยสงฆ์ ปกครองสงฆ์ สังฆบัญญัติ พร้อมทั้งกฎหมายบ้านเมือง พระธรรมธะ และพระวินัยธร คือนิติบัญญัติสงฆ์มีหน้าที่ เสนอ และวินิจฉัยอธิกรณ์สงฆ์ตามฐานแห่งความผิดแล้ว จึงมอบสิทธิ์ให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองให้นำ ผู้กระทำความผิดไปดำเนินคดีตามกฎหมาย พระธรรมวินัยเป็นตัวแทนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นจิตใจ เป็นแกนนำ คือชาวพุทธลาวต้องได้ศึกษาเล่าเรียนและปฏิบัติเพื่อปกป้องคุ้มครอง พระพุทธศาสนา การจัดตั้งของพระสงฆ์ให้บริสุทธิ์ผุดผ่อง และเข้มงวดทั้งทางพระธรรมวินัย และ กฎหมายบ้านเมือง

มาตรา ๔ ประชาชนบรรดาเผ่ามีการเกี่ยวเนื่องกับพุทธศาสนา แต่บุพกาลได้นำหลัก ศีลธรรมของพระพุทธเจ้า เป็นพื้นฐานการดำเนินชีวิตเป็นหลักการปกครองสังคม และเป็นพื้นฐาน

ในทางวัฒนธรรมประเพณีของสงฆ์ลาวถึงปัจจุบัน พุทธศาสนาดัดพันกับประเทศชาติ และพระสงฆ์สามเณรมีการติดพันกับบรรดาเผ่า พรรครัฐได้เอาใจใส่ และมีสัมพันธภาพอย่างติดแน่นกับพระพุทธรูปศาสนาที่คือสงฆ์สามเณรเป็นพื้นฐาน ๔ ทิศนะใหญ่ของพรรครัฐธรรมนูญของ สปป.ลาว

หมวดที่ ๒

การขอเข้าบวช

มาตรา ๕ พลเมืองลาวผู้มีศรัทธาขอเข้าบวชเป็นพระภิกษุหรือสามเณรหรือพ่อขาวแม่ขาวต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง อำนาจการปกครอง แนวลาวสร้างชาติเสนอเจ้าเมืองเพื่ออนุญาตบวช คนสัญชาติอื่นต้องได้รับอนุญาตจากอำนาจรัฐฝ่ายต่างประเทศทั้งสองฝ่าย ศูนย์กลางแนวลาวสร้างชาติเสนอสำนักงานนายกรัฐมนตรียกเลิกใบอนุญาตให้บวชจึงบวชได้

มาตรา ๖ พงเมืองลาวที่บวชระยะ ๙-๑๐ วันต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง แนวร่วมบ้านเสนอขายบ้านออกใบบวช ส่วนคนสัญชาติอื่นแต่เชื้อชาติลาวต้องให้เจ้าเมืองเป็นผู้อนุญาต โดยเสนอศูนย์กลางเมืองจึงบวชได้

มาตรา ๗ พระภิกษุ สามเณรหรือพ่อขาวแม่ขาวผู้เป็นสมณเพศต้องถือใบสุทธิที่อุปฌาย์ออกให้ ส่วน ลักกะลี (ศิษย์วัด) ต้องมีบัตรประจำตัวออกให้โดย ป.ก.ส.

มาตรา ๘ พระภิกษุสามเณร หรือพ่อขาวแม่ขาวจะลาสิกขาต้องได้รับอนุญาตอย่างถูกต้องตามพระธรรมวินัยสงฆ์ สังฆบัญญัติ และกฎหมายบ้านเมืองจึงจะลาสิกขาได้ พร้อมกันนั้นต้องได้รับหนังสือยืนยันจากเจ้าอธิการวัดและนายบ้านนั้น

มาตรา ๙ สมาชิกทุกองค์ต้องเข้าอยู่เป็นหน่วยรากฐาน โดยไม่มียกเว้นยศศักดิ์ ฐานะตำแหน่ง หน้าที่ ต้องถือการดำหนีก่อสร้างวังว่าในทุก ๑๔ และ ๑๕ วันของแต่ละเดือนบนพื้นฐานของความสามัคคีแบบละระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด

หมวดที่ ๓

หน้าที่ของผู้ที่เข้าบวช

มาตรา ๑๐ ผู้ที่เข้าบวชมีหน้าที่พื้นฐาน ดังนี้ ๑๐.๑ ปกป้องรักษาพระพุทธศาสนาและคุ้มครองพระสงฆ์สามเณร เรียนสวดเรียนเทศน์ เรียนธรรมเรียนวินัย และคั่นคว่ำคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปรับปรุงแก้ไขประเพณีอันงามไว้เหตุผล ต้องรักษา และส่งเสริมจารีตประเพณีอันดีงามมีประโยชน์แก่สังคมอย่างแท้จริง

๑๐.๒ ประกอบส่วนปกปักรักษาสังคม และเทศนาสั่งสอนญาติโยมลาวบรรดาเผ่าให้ละทิ้งสิ่งมลาย เทียวกินอย่างฟุ่มเฟือยก็ดี อบรมมุขเพื่อทำให้สังคมมีความบริสุทธิ์ปลอดภยัน่าอยู่ มีความเสมอภาคกัน ต่อการปฏิบัติศีลธรรมและระเบียบกฎหมาย

๑๐.๓ การศึกษาสงฆ์ต้องทำให้ลดการไม่รู้หนังสือ บำรุงวัฒนธรรมยกระดับความรู้ความสามารถให้แก่พระสงฆ์สามเณรและญาติโยมเผ่าให้สูงขึ้นไปอย่างไม่หยุดยั้ง พร้อมกันนั้นต้องปรับปรุงระบบการศึกษาสงฆ์ให้มีคุณภาพทั้งวิชาทางธรรมทั้งวิชาทางโลกให้เท่าเทียมกัน และเอาใจใส่นำเอาวิชาชีพแขนงที่มีประโยชน์รับใช้สังคมได้ดีเข้าในโรงเรียนสงฆ์

๑๐.๔ งานเผยแผ่ศีลธรรมและฝึกอบรมวิปัสสนากรรมฐาน ตั้งหน้าปรับปรุงการเผยแผ่ศีลธรรมในหลายรูปแบบ การเทศนาตามหนังสือใบลานปากเปล่า หรือปาฐกถาประจำที่ หรือที่เคลื่อนที่ให้สอดคล้องกับระดับญาติโยมสืบต่อสร้างพระวิปัสสนาจารย์ และฝึกอบรมวิปัสสนากรรมฐานตามเป้าหมายอย่างกว้างขวางและสืบต่อการอบรมอย่างเป็นระบบ และถูกต้องตามหลักศีลธรรมและจิตวิทยา ฝึกการปฏิบัติศาสนพิธี สังฆกรรมพร้อมกันนั้นก็ปรับปรุงพิธีกรรมที่ขัดกับหลักพุทธศาสนาให้มีสมเหตุสมผล

๑๐.๕ งานโบราณวัตถุ ปูนียสถาน การปฏิสังขรณ์และการก่อสร้างเอาใจใส่สร้างระเบียบคุ้มครองโบราณสถาน และปูนียวัตถุที่มีค่า และลักษณะประวัติศาสตร์โดยขึ้นบัญชีชัดเจน และแบ่งปันความรับผิดชอบระหว่าง อพส.และแขวงวัฒนธรรมเพื่อคุ้มครองสิ่งเหล่านี้ให้ดี ปราศจากการสูญเสีย ส่วนวัดวาอารามกุฎิสมหรืออสังหาริมทรัพย์หรือก่อสร้างใหม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบสงฆ์หรือสังฆบัญญัติ ควรหลีกเลี่ยงตามเจตนาส่วนบุคคล

๑๐.๖ งานด้านสาธารณสุข ร่วมกันค้นคว้าตำรายาและนำออกมาใช้และปรับปรุงแต่งยาพื้นเมืองประสมกับยาหลวง เพื่อใช้รักษาอย่างมีคุณภาพ และแนะนำเผยแพร่งานป้องกันโรคภัย การรักษาอนามัยพร้อมกันนั้นก็เอาใจใส่สิ่งแวดล้อมให้ดี เพื่อด้านภัยน้ำท่วมและแห้งแล้ง

๑๐.๗ งานด้านเศรษฐกิจ ให้ใช้ที่ดินวัด เช่น วัดร้าง ธรณีสงฆ์ ที่พักรัฐก็ดี อำนาจการปกครองมอบหมายให้คุ้มครอง และนำไปปลูกพืชกินใบ กินผลประเภทล้มลุก หรือยืนต้น ตลอดจนถึงประเภทไม้อุตสาหกรรม และไม้อุตสาหกรรมเพื่อนำไปปลูก เพื่อผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ รักษาแม่น้ำลำคลองอันเป็นที่อาศัยของสัตว์น้ำนานาชนิด และรุกขชาตินานาชนิด

๑๐.๘ ตั้งหน้าปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ธรรมานุญปกครองสงฆ์ สังฆบัญญัติ ทุกมติ คำสั่งเบื้องบน ระเบียบสงฆ์และกฎหมายตลอดจนถึงโครงการดำเนินงานของ อ.พ.ส. เป็นประจำและอย่างเคร่งครัด

หมวดที่ ๔

การจัดตั้งคณะบริหารสงฆ์

มาตรา ๑๑ ให้มีการจัดตั้งคณะบริหารศาสนกิจเป็นองค์การนำพาของพระสงฆ์เถรวาทขึ้น เรียกว่าองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว มีคำย่อว่า อพส. ให้ถือเอาตราพระธรรมจักรเป็น เครื่องหมาย และมีตราประทับประจำตำแหน่งการจัดตั้งระเบียบ อพส. ครั้งที่ ๒ มีหนังสือเขียนอยู่ ข้างบนว่า องค์พุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว ข้างล่างมีชื่อประจำตำแหน่ง และตรงกลางมีตราธรรมจักร สำนักงานของคณะบริหารสงฆ์ศูนย์กลาง ตั้งอยู่เมืองหลวงของประเทศ หรือสำนักงานศูนย์กลางก็ คือพรรค และรัฐตั้งอยู่

มาตรา ๑๒ องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวมีการจัดตั้งขึ้นตามการรวมศูนย์ ประชาธิปไตย นำพาเป็นคณะรับผิดชอบเป็นบุคคล ทุกคนขึ้นอยู่กับการจัดตั้ง เลี่ยงส่วนน้อยขึ้นอยู่ กับเสียงส่วนมาก ชั้นล่างขึ้นอยู่ชั้นบน ทั้งหมดขึ้นอยู่กับการปกครองของการประชุมใหญ่ กอง ประชุมผู้แทนสงฆ์ทั่วประเทศเลือกตั้งคณะผู้บริหารงานสงฆ์ศูนย์กลาง ส่วนการประชุมใหญ่ระดับ ท้องถิ่นเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารในชั้นต้น โดยวิธีเปิดเผยหรือวิธีปิดลับ แล้วแต่ความเหมาะสม

มาตรา ๑๓ อพส. ปกครองสงฆ์มีการจัดตั้งเป็น ๕ ชั้นดังนี้

(๑๓.๑) ๐๑ อพส.ชั้นศูนย์กลาง ๐๒ อพส.ชั้นแขวง กำแพงนคร เขตพิเศษ หรือเทศบาล แขวง, นครหลวงเวียงจันทน์ ๐๓ อพส.ชั้นเมือง เทศบาลเมือง ๐๔ อพส.ชั้นวัด

(๑๓.๒) คณะที่ปรึกษาศูนย์กลางมี ๑๐ องค์

(๑๓.๓) อพส.ชั้นศูนย์กลางประกอบด้วยผู้แทนพระสงฆ์ทั่วประเทศอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๓๐ องค์ อย่างมากไม่เกิน ๕๓ องค์ ในนั้นเป็นคณะประจำ ๑๑ องค์ ประกอบด้วยประธาน ๑ องค์ รองประธาน ๔ องค์ นอกนั้นเป็นคณะ

(๑๓.๔) อพส. ชั้นแขวง กำแพงนครหรือเขตพิเศษ ประกอบด้วยกรรมการอย่างน้อย ๑๑ องค์ อย่างมากไม่เกิน ๒๕ องค์ ในนั้น ๓-๗ องค์เป็นคณะประจำ ประธาน ๑ องค์เป็นผู้ ประจําการ รองประธาน ๔ รูป นอกนั้นเป็นคณะ ๓ เดือนต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ หนึ่งปี ประชุมสามัญอีกครั้งเพื่อสรุปงานในรอบ ๑ ปี และวางทิศทางข้างหน้า การจัดตั้งในแขวงหรือเมือง ให้จัดตั้งเป็นกรรมการจัดตั้งรับผิดชอบการทำงานตามความเหมาะสมกับท้องถิ่น

(๑๓.๕) อพส. ชั้นปกครองเมืองหรือเทศบาลเมือง ประกอบด้วยกรรมการ ๗-๑๕ องค์ ในนั้น ๓-๕ องค์เป็นคณะประจำ หนึ่งองค์เป็นองค์ประธาน ทั้งเป็นผู้ประจําการ สององค์เป็นรอง ประธาน นอกนั้นเป็นคณะกรรมการ หนึ่งปีประชุมกันครั้งหนึ่งเพื่อสรุปงานถึงผลดีผลเสีย และถอด ถอนบทเรียน สามเดือนต้องรายงานความเป็นไปแก่ผู้บังคับบัญชา ในกรณีรีบด่วนต้องรายงานทันที

มาตรา ๑๔ กรรมการช่วย เพื่อช่วยงาน อพส.ให้มีการจัดตั้ง บรรดากรรมการแบ่ง
ดังนี้

๑๔.๑ กรรมการฝ่ายปกครอง

๑๔.๒ กรรมการฝ่ายเผยแพร่วัฒนธรรมและปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

๑๔.๓ กรรมการฝ่ายศึกษาสงฆ์, กรรมการฝ่ายสาธารณูปการ

๑๔.๔ ให้ประธานแต่งตั้ง ๑ องค์เป็นหัวหน้า อพส.ศูนย์กลาง และเลขาธิการคณะพระ
วินัยธร ๓-๕ องค์ และคณะธรรมธร ๓-๕ องค์ คณะจัดตั้ง อพส. แต่ละกรรมการ คณะวินัยธร, คณะ
ธรรมธร, คณะหน่วยพื้นฐานวัด เมือง แขวง กำแพง และเขตพิเศษมีอายุประจำการ ๕ ปี

หมวดที่ ๕

สิทธิ หน้าที่ของ อพส.

มาตรา ๑๕ สิทธิหน้าที่ อพส.ศูนย์กลางมีดังนี้

หน้าที่ประธาน อพส.ศูนย์กลาง

๑๕.๑ ประกาศใช้ธรรมบัญญัติปกครองสงฆ์แล้ว, สังฆบัญญัติ, ระเบียบสงฆ์, มติต่าง ๆ
หรือกองประชุมใหญ่ทั่วประเทศได้ผ่านมติรับรองแล้วให้นำเสนอต่อสำนักงานนายกเพื่อลงสัตยาบัน

๑๕.๒ แต่งตั้ง, ยกย่อง หรือปลดตำแหน่งประธานกรรมการ อพส., ประธานวินัยธร,
ประธานธรรมธร, ประธาน อพส., แขวง, กำแพงนครและเขตพิเศษแล้วแต่กรณี

๑๕.๓ ชี้แนะ และนำพาการปฏิบัติทุกศาสนากิจอย่างจริงจัง โดยเฉพาะให้เปิดกอง
สัมมนาพระธรรมวินัยในภาคปฏิบัติและบริหารสงฆ์

๑๕.๔ ให้คำสั่งและลงลายเซ็นในทุกเอกสาร บริหารศาสนกิจของคณะอพส.ทุก
ศูนย์กลาง นั่งเป็นประธานในกองประชุมกรรมการสรุปงานประจำในแต่ละเดือน และในทุกปี
ของการประชุมใหญ่ นั่งเป็นประธานร่วมกับประธานวินัยธร เพื่อพิจารณาชำระวินิจัยอธิกรณ์
พิเศษ สำคัญในชั้นสืบสวน

มาตรา ๑๖ หน้าที่ของรองประธาน อพส. มีดังนี้

๑๖.๑ ปฏิบัติหน้าที่ประธานเมื่อประธานมอบหมายให้

๑๖.๒ เป็นประธานในคณะกรรมการที่ตนรับผิดชอบ มีหน้าที่สร้างสังฆบัญญัติ
ระเบียบสงฆ์ และคำสั่งอื่น เพื่อผ่านมติกองประชุมบรรดากรรมการหรือกองประชุมสามัญ
ประจำปี นำเสนอประธาน อพส.ศูนย์กลางประกาศใช้แต่การสร้างกฎระเบียบสงฆ์ ต้องประธาน

และปรึกษากับองค์การฝ่ายบ้านเมืองที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องระหว่างพระธรรมวินัยและกฎหมายบ้านเมือง

๑๖.๓ กำกับการบริหารสงฆ์อย่างใกล้ชิดและถูกต้องตามพระธรรมวินัย, สังฆบัญญัติ, กฎหมายและกฎระเบียบสงฆ์ โดยเฉพาะพื้นที่ใกล้ชิดชายแดนต้องทวีความเอาใจใส่ความเป็นระเบียบเรียบร้อยเบะเสถียรภาพของบ้านเมือง

๑๖.๔ บรรดาประธานคณะกรรมการอื่น ๆ ก็ให้มีสิทธิ์ตั้งสังฆบัญญัติและกฎระเบียบคุ้มครองงานของตนขึ้นแล้วรายงานให้ฝ่ายปกครองกันคว่ำ และผ่านกองประชุมเพื่อนำเสนอท่านประธาน อพส.ศูนย์กลางลงลายเซ็นประกาศใช้เป็นทางการ

มาตรา ๑๗ หน้าที่ อ.พ.ส. สงฆ์

๑๗.๑ ปรับปรุงการศึกษาสงฆ์ให้ได้ศึกษาพระธรรมวินัย, ภาษาบาลี, สันสกฤต, ภาษาสากล และการศึกษาประสมประสานกับวิชาการทางโลกที่เกี่ยวข้องกับสังคมอย่างพอเหมาะและก้าวหน้า

๑๗.๒ จัดให้มีกองวิชาการแต่งแบบเรียนพระธรรมวินัย, ภาษาบาลี, สันสกฤตอย่างง่าย ๆ รับรู้ได้เร็ว และนำไปใช้อย่างถูกต้อง และแบบเรียนวิชาอื่น ๆ

๑๗.๓ ให้มีห้องสมุดกันคว่ำและขยายการศึกษาสงฆ์ให้ได้อย่างน้อยแขวงละ ๑ ถึง ๒ แห่ง และในทุกเมืองใหญ่

๑๗.๔ จัดให้มีโรงเรียนพุทธยุวชนวันอาทิตย์ เน้นปลูกฝังศีลธรรมประสานกับวิชารับใช้สังคม และภาษาสากล

๑๗.๕ สร้างครูสงฆ์ให้มากขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ โดยจัดให้มีขึ้นทั่วสปป.ลาว

๑๗.๖ จัดส่งพระเถระที่เรียนจบพระปริยัติธรรมหรือวิทยาลัยสงฆ์ทุก ๆ ปีไปประจำการอยู่ตามแขวง หรือเมือง หรือวัดที่ขาดพระเถระ เพื่อบริหารศาสนกิจตามกฎระเบียบของโรงเรียนสงฆ์อย่างเข้มงวด

มาตรา ๑๘ หน้าที่ อ.พ.ส. เผยแพร่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน

๑๘.๑ จัดตั้งสังฆบัญญัติ กฎระเบียบสงฆ์ในการดำเนินการเผยแผ่ศีลธรรม ฝึกอบรมพระธรรมกถึกในหลายรูปแบบ และปฏิบัติกรรมฐานให้กว้างขวางทั่วประเทศ

๑๘.๒ ชี้นำการสร้างวิทยากร, วิศวศาสนาจารย์ให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ อย่างน้อย ๑๐ องค์เมื่อถึงปี ๒๕๕๓ ต้องให้ทุกแขวงมีอย่างน้อย ๒-๓ องค์ขึ้นไป

๑๘.๓ ใช้วิทยากรผู้มีประสบการณ์สูงทั้งฝ่ายสงฆ์ทั้งฝ่ายคฤหัสถ์อย่างเหมาะสม ตามคำชี้แนะของ อพส.ศูนย์กลาง เพื่อให้มีวิชาการทั้งภาคปฏิบัติและการเผยแผ่ศีลธรรม และวิชาอื่น ๆ ดำเนินไปพร้อม ๆ กัน

๑๘.๔ รับศรัทธาอุปถัมภ์จากทุกการจัดตั้งหรือบุคคลที่บริสุทธิ์ใจหวังคุณประโยชน์แก่สังคมและสันติสุขแก่โลกตามพุทธประสงค์ ปราศจากหนีบุญคุณใด ๆ ทั้งหมด

๑๘.๕ รวบรวมเอาสารเก่าแก่ทั้งใบลาน หนังสือและวัตถุประโยชน์แก่การศึกษาประวัติศาสตร์ เผยแพร่ศีลธรรมอันเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายศึกษาและฝ่ายอื่น ๆ

มาตรา ๑๘ หน้าที่ อ.พ.ส.สาธารณูปการ

๑๘.๑ จัดวางกฎระเบียบในการปกครองรักษา พัฒนาอารยวัตถุ ศาสนสมบัติ โบราณสถาน ที่ธรณีสงฆ์อื่น ๆ ให้เหมาะก้าวหน้าถูกต้องตามกฎหมายและตามหลักการแห่งความปลอดภัย

๑๘.๒ จัดตั้งระเบียบการตั้งกองทุนปกครองรักษาพระพุทธศาสนาขึ้นเพื่อรวบรวมรายได้จากปูชนียวัตถุ จากการกุศล จากศรัทธาของส่วนบุคคลหรือการจัดตั้งของสงฆ์ (ที่ถวายเป็นสงฆ์) เงินทุนนิตินิเทศะสมสร้างศาสนกิจศูนย์กลางเป็นต้น

๑๘.๓ ตั้งหน้าสร้างขบวนกรฟื้นฟูบ้านเมือง ปลุกต้นไม้เป็นยา ไม้ผล ไม้อุตสาหกรรม เพาะชำกล้าไม้ การรักษาอนามัย ๓ สะอาดปกครองรักษาสิ่งแวดล้อม การด้านพยาธิ ยาเสพติด บนพื้นที่ฐานคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน

มาตราที่ ๒๑ หน้าที่ศูนย์ อ.พ.ส. มีดังนี้

๑.ให้พนักงานสงฆ์ เลขานุการสงฆ์ หรือพนักงาน เมื่อเห็นว่าจำเป็นประจำศูนย์ อ.พ.ส. ศูนย์กลางเพื่อช่วยงานพระอาจารย์ประจำศูนย์ อ.พ.ส.ศูนย์กลางเป็นเสาหลักให้แก่พระอาจารย์ ประธาน อ.พ.ส.ศูนย์กลาง พระอาจารย์ประธานกรรมการ คณะวินัยธร และธรรมธร

๒.ศาสนกิจสัมพันธ์ต่างประเทศ อ.พ.ส. ให้สัมพันธ์อยู่กับศูนย์ อ.พ.ส. ศูนย์กลาง ต้องปฏิบัติตามนโยบายการต่างประเทศของรัฐบาล สปป.ลาว ภายใต้การชี้นำของพระสงฆ์ผู้เป็นประธาน อ.พ.ส.ศูนย์กลางโดยประสานสัมพันธ์กับองค์การสัมพันธ์ภาพของตน

๓.ทุกกิจกรรมการสัมพันธ์กับต่างประเทศ ระหว่างสงฆ์ต่อสงฆ์ สงฆ์กับฝ่ายบ้านเมือง ทั้งในและต่างประเทศต้องคำนึงว่าอย่างละเอียดในศูนย์แล้วนำมาเสนอต่อพระอาจารย์ประธาน อ.พ.ส.ศูนย์กลาง แล้วส่งให้องค์การสัมพันธ์ภาพเกี่ยวข้องเพื่ออุปถัมภ์ทางด้านหลักการและความสะดวก

หมวดที่ ๖

คณะวินัยธรและธรรมธร

มาตรา ๒๒ คณะวินัยธรเป็นนิติบัญญัติสงฆ์มีหน้าที่เป็นเอกราชปฏิบัติหน้าที่ตามหลักศีลธรรม กฎหมายปราศจากอคติ เช่น ในการพิจารณาวินิจฉัยตัดสินอธิกรณ์แบ่งเป็น ๓ ชั้น คือ ๑. ชั้นลบล้าง (อยู่ในชั้นศูนย์กลาง) ๒. ชั้นอุทธรณ์ (อยู่ชั้นแขวง) ๓. ชั้นต้น (อยู่ชั้นเมือง)

คณะพระวินัยธรชั้นลบล้างประกอบด้วย พระวินัยธร ๓-๕ องค์ให้ผู้มีอายุพรรษาและคุณวุฒิสูงที่สุดเป็นประธาน ให้ผู้มีพรรษรองลงมาและเฉลี่ยวถลาดทางพระธรรมวินัยเป็นรองประธาน หรือสุดแต่ประธานจะคัดเลือกเอา ดังที่กล่าวไว้ในมาตรา ๑๐ แห่งธรรมนูญนี้และที่ตั้งอยู่ ณ ศูนย์กลาง

สำหรับคณะพระวินัยธรท้องถิ่นให้แต่ละท้องถิ่นแขวงและกำแพง เขตพิเศษและเมือง คัดเลือกเอาคณะวินัยธรในชั้นต้นจำนวน ๓-๕ องค์ดังเดียวกับชั้นศูนย์กลาง ที่มีอยู่ในสำนักปกครอง ตั้งอยู่ คณะวินัยธรทุกองค์ต้องอยู่ประจำการ อายุจะหมดตามคณะ อ.พ.ศ. หรือไม่ ให้ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์และโอกาส และอายุการจะสิ้นสุดก็ต่อเมื่อ

๑. ลาสิกขา
๒. ถูกปลดตำแหน่ง
๓. ถูกกล่าวหาอย่างร้ายแรงทางพระวินัยหรือมีโทษอาญาแผ่นดิน
๔. หายสาบสูญโดยไม่รู้ที่อยู่และหายไปนาน ๓ เดือน
๕. มรณภาพ

มาตรา ๒๓ ให้ถือการจัดตั้งคณะธรรมธรโดยอนุโลมตามความมาตรา ๒๑ ของข้อกำหนดว่าด้วยการปกครองสงฆ์

มาตรา ๒๔ คณะธรรมธรและวินัยธรรมิทธิหน้าที่ดังนี้

๑. ดำเนินพิจารณาสืบสวน ไล่สวน วินิจฉัย ตัดสินอธิกรณ์ที่พระธรรมชกเสนอ ขึ้นมา จำนวนคณะพระวินัยธรองค์ที่เป็นประธานจะเป็นทั้งผู้บริหารงานทุกอย่างโดยให้คำสั่งแนะนำ นำพาในทุกเขตแดนของการดำเนินการอธิกรณ์และงานด้านคุ้มครองบริหารมีสิทธิแต่งตั้ง ขึ้นต้น หรือแทนตำแหน่งที่ว่างลงตามการเสนอของกองประชุมชั้นกรรมาธิการ หรือกรรมาธิการอื่น ๆ มีสิทธิสั่งปลดพระวินัยธรรอออกจากตำแหน่ง โดยให้สิทธิอุทธรณ์ ๑๕ วัน ขึ้นหาประธาน อ. พ.ศ. ศูนย์กลางเกิน ๑๕ วันแล้วถือว่าหมดสิทธิอุทธรณ์

๒. ในการพิจารณาอธิกรณ์ใหญ่พิเศษ ที่เกี่ยวข้องกันกับนโยบายส่วนรวมสงฆ์หรือของพรรครัฐหรือที่เกี่ยวกับพระสงฆ์ต่างประเทศ ประธานคณะวินัยธรจะต้องนิมนต์ประธาน อ.

พ.ส. ศูนย์กลางมานั่งเป็นประธานคู่กับตนเพื่อวินิจฉัยตัดสินอธิกรณ์นั้นให้สิ้นสุดลงอย่างเด็ดขาด โดยไม่ได้อุทธรณ์ ในกรณีนี้จะเชิญบ้านเมืองผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือชั้นพิเศษเชี่ยวชาญมาพิจารณาให้ความคิดเห็นก็ได้แต่ไม่มีสิทธิลงคะแนนชี้ขาด

๓. พระคณะธรรมธรสำหรับขึ้นศูนย์กลางจะมีสำนักงานตั้งอยู่นครหลวงของประเทศ มีสิทธิหน้าที่คั่นกว่าตรวจตรา เสนออธิกรณ์ขึ้นหาคณะวินัยธรทุกชั้น

๔. สิทธิหน้าที่ของประธานคณะกรรมการศูนย์กลางให้ถืออนุโลมปฏิบัติสิทธิหน้าที่ของประธานคณะวินัยธรศูนย์กลางทุกอย่าง

มาตรา ๒๕ หน้าที่ของคณะวินัยธร และคณะธรรมธรชั้นล่างต้องทำรายงานสถิติ อธิกรณ์ หรือสภาพการณ์เสนอตามลำดับหาประธานคณะวินัยธรหรือธรรมธรในทุก ๖ เดือน ในกรณีรีบด่วนต้องรายงานทันทีเพื่อการแก้ไข ในนั้นต้องส่งสำเนารายงานหา อพส.ฝ่ายปกครองในชั้นต้นด้วย คณะวินัยธรและธรรมธรขึ้นศูนย์กลางต้องมีการเกี่ยวข้องกับทุกงานกับประธาน อ.พ.ส. ศูนย์กลางและมีส่งรายงานในทุก ๖ เดือน สรุปทราปรายงานทุกอย่าง เสนอกองประชุมครบคณะ ประจำปีในท้ายปี ให้จัดตั้งวินัยธรแขวง และเมือง โดยกองประชุมแขวงหรือเมือง และให้ข้อปฏิบัติงานที่แจ้งอยู่ในสังฆบัญญัติของแต่ละฝ่าย

หมวดที่ ๗

กองประชุม อ.พ.ส.

มาตรา ๒๖ พระสงฆ์ทั่วประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ต้องเข้าร่วม กองประชุมใหญ่สามัญประจำปีตามการกำหนดของประธาน อพส.ศูนย์กลาง เพื่อรับฟังรายงานการสรุปศาสนกิจประจำปี ถอดถอนบทเรียนจุดดีจุดเด่น พิจารณาเอาแผนต่อไปและปัญหาอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติต่อไป

มาตรา ๒๗ กองประชุมใหญ่พระสงฆ์ทั่วประเทศ ๕ ปีเปิดครั้งหนึ่งเพื่อเลือกตั้ง คณะกรรมการบริหารงานคณะสงฆ์ศูนย์กลางใหม่ และกองประชุมใหญ่ขึ้นล่างเลือกตั้งคณะบริหารงานสงฆ์ขึ้นท้องถิ่นชุดใหม่ในกองประชุมชุดใหญ่หลังจากได้ฟังสรุปรายงานในรอบ ๕ ปี ผ่านมาของ อ.พ.ส.ชุดเก่าแล้วให้พระสงฆ์อาวุโสมีคุณธรรมสุภาพดีสมัครรับเลือกตั้ง หรือเสนอชื่อในเมื่อไม่มีผู้สมัคร อ.พ.ส. ศูนย์กลางต้องดำเนินการเลือกตั้งใน ๒ วิธี คือ

๑. เสนอชื่อตามจำนวนคาดหมาย ๓๐ องค์ หรือ ๔๐ องค์ครั้งเดียวแล้วให้เลือกแบบ ปิดลับ หรือเปิดเผยแบบใดก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสม องค์ที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับเลือกตั้ง ศูนย์กลาง แล้วให้ผู้ถูกเลือกเป็นประธานคัดเลือกเอา ๔ องค์ตามความพอใจเพื่อเป็นรองประธาน

มาตรา ๒๘ ให้กรรมการ อ.พ.ส. ศูนย์กลางจำนวน ๓๐ หรือ ๔๕ องค์สมัครเลือกตั้งเป็นประธานแบบปิดลับ หรือเปิดเผยในแบบที่หนึ่ง องค์ใดได้คะแนนสูงเป็นประธาน องค์ที่มีคะแนนรองลงมาเป็นรองประธาน ๔ องค์เพื่อรับผิดชอบกรรมการ แล้วให้ประธานและรองประธานมีเอกภาพกันแต่งตั้งพระหัวหน้าประจำศูนย์หนึ่งองค์ คณะวินัยธร ๓-๕ องค์ คณะธรรมธร ๓-๕ องค์

มาตรา ๒๙ ให้ประธาน อ.พ.ส. องค์เก่าเสนอชื่อประธาน อ.พ.ส. องค์ใหม่ขึ้นไปยังชั้นนำของพรรครัฐเพื่อรับรู้โดยด่วน เมื่อประธาน อ.พ.ส. องค์ใหม่ได้ถูกรับทราบแล้ว ให้ลงลายเซ็นแต่งตั้งถวายประธานกรรมการ คือรองประธานทั้ง ๔ พระประจำสำนักงาน อ.พ.ส. ๑ องค์ พระคณะวินัยธรและคณะธรรมธรตามลำดับ

หมวดที่ ๘

หมวดศาสนสมบัติ

มาตรา ๓๐ พุทธศาสนสมบัติมีที่มาดังนี้

๑. รัฐบาลมีจิตศรัทธาให้ความอุปถัมภ์
๒. จากการปฏิบัติสายการจัดตั้งสงฆ์
๓. ผู้มีศรัทธาบริจาคด้วยความบริสุทธิ์ใจ
๔. ญาติโยมบริจาค

หมวดที่ ๙

เงินบำรุงสวัสดิการ

มาตรา ๓๒ เงินของรัฐบาล เงินของบุคคลอุปถัมภ์ อ.พ.ส. ขึ้นใด อ.พ.ส. ขึ้นนั้นเป็นผู้ใช้ตามระเบียบหลักการของการเงินและตามที่เห็นสมควร เงินสถิติสมาชิกหรือพุทธศาสนิกชนแต่ละวัดบำรุง อ.พ.ส. คณะปกครองวัดแบ่งเป็น ๑๐% เหลือนั้นมอบให้คณะนำส่งให้คณะ อ.พ.ส. เมือง อ.พ.ส. เมืองแบ่งได้ ๑๐ % หรือกำแพงนครหรือคณะพิเศษ ๕ ระดับดังกล่าวแบ่ง ๒๕ % เหลือนั้นส่ง อ.พ.ส. ศูนย์กลาง เงินจำนวนนี้จะได้ในกองทุนและสวัสดิการ

มาตรา ๓๓ คณะ อ.พ.ส. ทุกองค์จะได้รับปฏิบัตินโยบายอย่างพอเหมาะกับสภานั้นเมื่อประสบภัยที่ร้ายแรงหรืออาพาธหนัก

หมวดที่ ๑๐ บทบัญญัติสุดท้าย

มาตรา ๓๔ อิงใส่ข้อกำหนดฉบับนี้ ทุกคณะกรรมการ คณะวินัยธร คณะธรรมธรมี สิทธิออกสั่งบัญญัติ กฎระเบียบและคำสั่งแนะนำต่าง ๆ เพื่อชี้แจงงานพุทธศาสนิกทั่วประเทศ โดยให้ยึดมั่นในพระธรรมวินัยเป็นหลัก และกฎหมายของรัฐเป็นตัวชี้แนะ

มาตรา ๓๕ การตีราคาข้อกำหนดหรือดั่งแปลง แก้ไข เป็นสิทธิของการประชุมใหญ่ ของผู้แทนของพระสงฆ์ทั่วประเทศของ สปป.ลาวเท่านั้น

มาตรา ๓๖ ธรรมนูญปกครองสงฆ์ฉบับนี้มีผลบังคับใช้นับแต่วันได้ผ่านมติของ ประชุมใหญ่ผู้แทนพระสงฆ์ทั่วประเทศครั้งที่ ๕ และดำรงประกาศใช้ของนายกรัฐมนตรีเป็นต้นไป ผ่านกองประชุมใหญ่ ผ่านกองประชุมใหญ่ผู้แทนสงฆ์ทั่วประเทศครั้งที่ ๕

นครเวียงจันทน์ วันที่ ... เมษายน ๒๕๔๗
ผ่านกองประชุมใหญ่ผู้แทนพระสงฆ์ทั่วประเทศ